

...Mən improvizələri sevirəm...

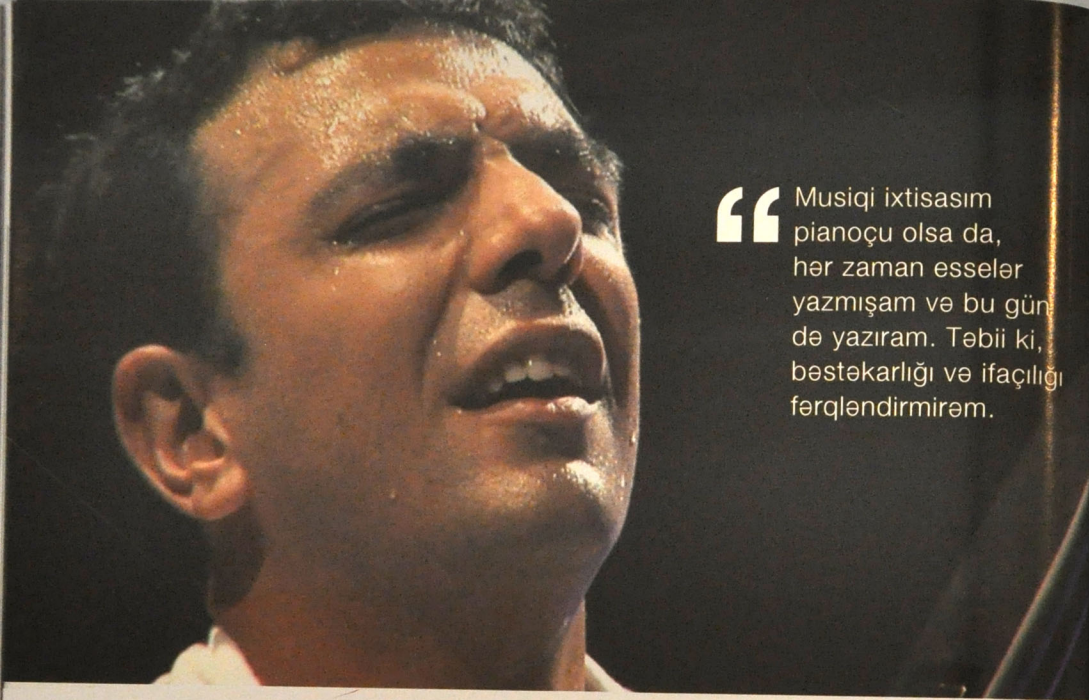

O, Azərbaycanın müasir caz ifaçılığında ən istedadlı nümayəndələrindən biridir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində konsert proqramları ilə çıxış edir. Repertuarında dünya klassik musiqi nümunələri, məşhur caz kompozisiyaları ilə yanaşı müəllif əsərləri də mühüm yer tutur. Ənənə və müasirlik arasında körpü yaradaraq müxtəlif janrlarda sintez xarakterli improvizələr edir. Hazırda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin xətti ilə ABŞ-ın Boston şəhərindəki Berkli Ali Musiqi Kollecinde təhsil alır. Müsahibimiz bir çox nüfuzlu müsabiqələrin, o cümlədən 45-ci Möntre Caz Festivalının "Ən yaxşı pianoçu" nominasiyası üzrə qalibi, Azərbaycanın ən gənc Əməkdar artisti, istedadlı bəstəkar və pianoçu Emil Əfrasiyabdır.

– Başlanğıc üçün, ənənəni pozmayıb, sənətə gelişini zı xatrlayaq.

– Sənətə gelişim təsadüfi olmayıb: düşünürəm ki, bu Allahın lütfüdür. Musiqüçi ailəsində böyüməyəm də, valideyinlərimdə musiqiyə xüsusi sevgi hiss etmişəm. Sizə maraqlı bir hadisə danışım: böyük bacım 25 sayılı musiqi məktəbində təhsil alırdı. Bir gün o adəti üzrə evdə pianoda məşq edib məktəbə yollanırdı. Mətbəxdə olan anam təkrar eyni melodiyani eşidəndə düşünür ki, bacım hələ də məktəbə getməyib. Otağa girəndə isə təəcüblənir. Ona görə ki, pianonun arxasında 2 yaşlı, boyu güclə pianoya çatan oğlu Emil görür. Anam danışır ki, mən onu görəndə kimi pianodan geri çəkilməmişəm və dəfələrlə xahiş etməsinə baxmayaraq bir də çalmamışam. Anam mənə müşahidə edir və kiçik sırımın üstü açıldıqdan sonra bu işə atamı da cəlb edir. Beləliklə, valideyinlərim əmin olurlar ki, övladlarının musiqi istedadı var və məhz bundan sonra mənə Respublikanın Xalq Artisti, görkəmli bəstəkar Oqtay Zülfiqarovun yaratdığı "Aysel" uşaq ansamblına aparılır. O, mənə dinlədikdən sonra atama tövsiyə edir ki, mənə kiçik bir qarmon alsınlar. Artıq ansamblın tərkibində Azərbaycanın müxtəlif regionlarında, uşaq evlərində, hətta Azərbaycan Televiziyasında konsert proqramlarında iştirak edirdim. İki ildən sonra 25 sayılı musiqi məktəbinə daxil oldum. 1994-cü ildə mənə

BAKU JAZZ FESTIVAL 2013
EMİL AFRASIYAB
& his Berklee friends
Antoine Katz, Raphael Pannier, Alexandre Madeline
1 NOYABR 21:00
BEYNƏLXALQ MUĞAM MƏRKƏZİ

“ Musiqi ixtisasım pianoçu olsa da, hər zaman essələr yazmışam və bu gün də yazıram. Təbii ki, bəstəkarlığı və ifaçılığı fərqləndirmirəm.

Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbinə keçirdilər. Burada təhsilimi bitirdikdən sonra Bakı Musiqi Akademiyasına daxil oldum. Bu gün də fəxrle deyə bilərəm ki, hər iki təhsil ocağında gözəl müəllimlərim olub. Respublikanın Əməkdar İncəsənət Xadimi Gülnarə Namazovanın və Xalq artisti, görkəmli bəstəkar və pianoçu Fərhad Bədəlbəylinin sinifində dərs almışam. Bu gün də onların qarşısında baş əyirəm.

- Müsahibələrinizin birində özünüzdə etiraf edirsiniz ki, nəinki Azərbaycanda, hətta bütün dünyada caza digər musiqi janrları ilə müqayisədə daha az maraq göstərilir. Belə olan halda nə üçün musiqinin məhz caz janrını seçdiniz?

- Bəli, mən bunu demişəm və bu gün də təsdiqləyirəm. Əgər statistik rəqəmlərə nəzər salsaq görərik ki, bu gün dünyada pop və estrada musiqisinin dinləyiciləri sayca daha çoxdur. Çox təəssüf ki, klassik musiqinin və eləcə də, cazın auditoriyası ildən-ildə daralır. İnsanlar düşündürücü musiqidən qaçır. Onları qınamaq da olmur: Məsələn, insan işdən yorğun halda çıxıb sükən arxasında radio musiqisi dinləmək istəyir. Radiolara əksəriyyətində isə pop musiqisi səslənir...

O ki, qaldı mənə, janrlar arasında fərq qoymağı xoşlamıram. Klassik musiqi təhsili alsam da, həmişə janrları miks etməyin (qarışdırmaq) axtarındayam. 2009-cu ilin sentyabr ayında M. Maqomayev adına Bakı Dövlət Filarmoniyasında iki hissədən ibarət konsertim oldu. Birinci hissədə Filarmoniyanın əsas zalında klassik üslubda, Qara Qarayev adına Dövlət Simfonik Orkestri ilə birgə, ikinci hissədə isə filarmoniyanın Estrada səhnə-

sində öz musiqiçi dostlarımla muğam-caz üslubunda konsert səsləndirmişdim. Bu il isə mənim Avropa ölkələrində klassik musiqilərdən ibarət dörd konsertim olacaq. Təbii ki, ayrı-ayrılıqda hər bir janrın öz gözəlliyi var. Amma həmişə çalışmışam ki, janrdan asılı olmayaraq, peşəkar, qulağa yatan musiqi səslənsin. Düşünürəm ki, sintez hər zaman davam edəcək.

- Amerikada təhsil almaqla yanaşı, həm də ara-sıra konsert proqramları ilə çıxış edirsiniz. Azərbaycan cazının öz vətəninə necə qəbul edilir?

- Amerikada dünyanın bütün ölkələrinin müxtəlif musiqisi səslənir. Bu gün üstünlük müasir caz musiqisinə verilir. Bəllidir ki, keçmişdə yalnız sırf Amerika üslubunda caza qulaq asılırdı. İndi həmin o ənənəvi musiqiyə daha çox janrın klassikasi kimi, müntəxat kimi baxılır. Çox səsləndiyindən haradasa qulaqları yağır edib. Oudur ki, yeni bir improvizasiya eşidər-eşitməz ona diqqət kəsilir. Bu səbəbdən Azərbaycanın melizmatika və peşəkar melodiyanı bu gün Amerikada böyük maraqla qarşılanı.

- Yeri gəlmişkən, «Sarı gəlin», «Laçın», «Qarabağ şikəstəsi», «Azərbaycan» kapriççiosu kimi çox dəyərlili əsərlərin daxil olduğu «İki dünya» layihənin yaradıcı fəaliyyətinə hansı uğuru və yeniliyi gətirdi?

- Bu layihə mənim həyatımda böyük rol oynadı. Məhz bu layihə çərçivəsində həm Avropada, həm də Amerikada, Avropa Şurasının binasından başlamış Ronald Reyqan Mərkəzinə (Vaşinqton), Karnegi Holla (New-York) qədər bir çox məşhur mekənlərdə konsertlərim baş tutdu. Konsertlərdə bas gitara, piano

və zərb alətlərinin müşayiəti ilə milli musiqi alətlərimiz – tar, ud, balaban, zurna, tütək, nağara da çalınırdı və dinləyicilər bu sintezi rahat qəbul edirdilər. Biri oğlan, digəri qız olmaqla Azərbaycan xanəndlərinin oxusu da böyük maraqla qarşılandı. Kaş siz «Sarı gəlin» əsərinin balabanla ifası və «Laçın» əsərinin orta hissəsindəki kulminasiyasının auditoriyaya necə təsir elədiyini görəydiniz!

- Maraqlıdır, Emil Əfəndiyev özünü ifaçı, yoxsa bəstəkar kimi daha yaxşı ifadə edir?

- Bilirsiniz, musiqi ixtisasım pianoçu olsa da, hər zaman essələr yazmışam və bu gün də yazıram. Təbii ki, bəstəkarlığı və ifaçılığı fərqləndirmirəm. Düşünürəm ki, hər ikisi sənətdir. Məsələn, yaxşı rəqs etməyi bacaran insanlar bunu müəyyən yaşa qədər edirlər. Sonra isə gücləri azalır və dərs deməyə başlayırlar. Mən də gələcəyimi belə görürəm. Lakin nə qədər ki, gücüm var, öz sənətimi pianoçu və bəstəkar kimi davam etdirəcəyəm.

- Azərbaycanda caz musiqisinin inkişafı istiqamətində xeyli layihələr həyata keçirilir. Məsələn, ele götürək, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin 2005-ci ildən etibarən ölkəmizdə təşkil etdiyi Beynəlxalq Caz Festivalını. Bütün bunların fonunda Azərbaycan cazının hazırkı səviyyəsi haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Son 10 ildə bu istiqamətdə böyük addımlar atmışıq. Azərbaycan Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ildən-ildə daha böyük təbliğat işləri aparır və

nəticədə dünyanın tanınmış musiqiçiləri ölkəmizə dəvət alırlar. Bunun da sayəsində Azərbaycanı həm də bir caz ölkəsi olaraq tanımağa başlayıblar. Bu günə qədər Azərbaycana Bob James, Gonzalo Rubalcaba, Al Jerrau, Marcus Miller, Avishai Cohen və başqa tanınmış musiqiçilər gəlib.

- Adətən müsahibədə ənənəvi sualsız keçirmək olur: Yeni layihələriniz haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Mən hal-hazırda Amerikada, Boston şəhərində Berkli Musiqi Kollecinə təhsil alıram. Bununla bərabər, böyük layihələr üzərində də işləyirəm. Çox yaxın zamanda öz dinləyicilərimi yeni xəbərlərlə sevindirəcəyəm. Hələlik bu barədə geniş danışmaq istəmirəm. Qoy bu dinləyicilər üçün sürpriz olsun.

- Sorağınız gəlsin.

Mehpare SULTANOVA